

Magony Gellért¹

A jövő ügyvédje – Az ügyvédi szakma jövőjét érintő trendek, különös tekintettel a mesterséges intelligencia fejlődése által okozott hatásokra

Bevezetés

Dolgozatom az ügyvédi szakmát befolyásoló folyamatokról szól, különös tekintettel a mesterséges intelligencia okozta kihívásokra és kockázatokra. A téma alaposabb körülményeinek érdekében először a jogász szakma körében évente elvégzett a *Jövő jogásza* c. felmérés legfontosabb megállapításait összegzem, majd felvázolom, hogy az ügyvédi irodák feltehetően szükségessé váló struktúraváltása milyen módon mehetne végbe, és milyen új üzleti modellek megjelenésére számíthatunk. Ismertetem röviden az új kihívásokkal kapcsolatos lehetséges megoldási módszereket. Ezt követően bemutatom azokat a konkrét feladatokat, amelyek megoldásában a mesterséges intelligencia segítheti az ügyvédek munkáját. Végül megemlítek néhány olyan problémát, ami nagyobb valószínűséggel merülhet fel a mesterséges intelligencia használatakor.

1. A szakmát befolyásoló trendek

A jogi szakmát legfrissebben érintő trendek feltérképezésének érdekében a *Wolters Kluwer* minden évben elkészíti a *Jövő jogásza* c. felmérést. A 2022-es kutatás fókuszában lévő három fő trend a következő volt: (1) a jogi technológia növekvő fontossága, (2) az információk megnövekedett mennyisége és összetettsége és (3) a változó ügyfél/vezetői elvárásoknak való megfelelés.² A felmérés minden témakörében jelentős szerepet játszik az önértékelés, a megkérdezetteknek nyilatkoznia kell arról, hogy mennyire érzi magát felkészültnek. Így például a megkérdezett vállalati jogi osztályok 91%-a szerint a következő három évben kiemelten fontos lesz, hogy az ügyvédi irodák teljes mértékben kihasználják az elérhető jogi technológiákat. Az egy évvel korábbi felmérésben ez az arány 82% volt.³ A százalékos arányok növekedésének tényét megerősíti az is, hogy 2022-ben összességében csak a jogászok 36%-a nyilatkozott úgy, hogy irodája vagy jogi osztálya jelentős mértékben felkészült azokra a meghatározóbb trendekre, amelyek szerintük a következő három évben hatással lesznek munkahelyükre.⁴ Ezt ellensúlyozandó, a jogászok 63%-a tervezi azt, hogy következő évben több pénzt fog jogi szoftverekre áldozni.

A *Wolters Kluwer* által végzett korábbi, 2020-as *Jövő jogásza* kutatása, a „jövőre való felkészültségük” szempontjából, három csoportra osztotta az ügyvédi irodákat. A résztvevők önkéntes bevallásuk alapján a következő kategóriákba tartoznak: élen járó 39%, átalakuló 54% és lemaradó 8%. Az utóbbi, a „lemaradás”-kategóriával kapcsolatban fő okot nevez meg a kutatás: szervezeti problémák, a technológiai tudás és készségek hiánya, valamint a pénzügyi problémák.⁵ A felmérés éppen a *Covid-19* járvány világjárvánnyá válása előtt készült, tehát a hirtelen szükségessé váló technológiai átállás az adatokat nem befolyásolta. Ennek ellenére a megkérdezettek 81%-a már a pandémia előtt is kiemelt fontosságúnak tartotta a jogi technológiák alkalmazását.⁶

¹ Joghallgató, SZTE Állam- és Jogtudományi Kar.

² *Wolters Kluwer Future Ready Lawyer Survey 2022*. Wolters Kluwer. Alphen aan den Rijn, 2022. 3. p. <https://www.wolterskluwer.com/hu-hu/know/future-ready-lawyer-2022>

³ WOLTERS KLUWER 2022, 9. p.

⁴ WOLTERS KLUWER 2022, 16. p.

⁵ *Wolters Kluwer Future Ready Lawyer Survey: Performance Drivers 2020*. Wolters Kluwer. Alphen aan den Rijn, 2020. 20. p. <https://lrhungary.wolterskluwer.com/a-jovo-jogasza-kutatas-2020>

⁶ WOLTERS KLUWER 2020, 7. p.

2. A szükséges struktúraváltás

Az ügyvédi irodák technológiai alkalmazkodásának fontos alapja lesz a struktúra újragondolása. Először is szükségesnek látszik az új munkaerő felvételével kapcsolatos gondolkodásmód megváltoztatása. A mesterséges intelligencia által elvégzett egyszerűbb, kiegészítő jellegű munkák megszűnése miatt a nagyobb irodáknak az ilyen jellegű szolgáltatások elvégzésére nem kell majd nagy létszámú fiatal ügyvédet toboroznia. Azaz nem maradhat fenn az a jelenlegi modell, miszerint a munkáltató irodák nagyszámú fiatal ügyvédet alkalmaznak, majd könnyen el is bocsátják őket, ha már nincsen rájuk szükség. Ehelyett az a szemléletmód válhat majd általánossá, hogy az új munkaerőt hosszú távú alkalmazás céljával veszik fel és nem tekintik őket „árucikknek”. Másodszor, a jövőbeli ügyvédi irodák hierarchikus struktúrájának – bármilyen méretű és földrajzi kiterjedésű legyen is az – laposnak kell lennie, nem pedig piramisszerűnek. Azaz a fiatalabb, kevésbé tapasztalt ügyvédek a vezető ügyvédeknek is egyenrangú partnerként kell majd kezelnie és kiemelt hangsúlyt kell fektetniük arra, hogy az ügyvédjelölteket és gyakornokokat már kezdetben se kiegészítő jellegű munkára tanítsák be, hanem mentorálják őket és tegyék lehetővé, hogy már pályakezdőként is a komolyabb készségeket igénylő feladatokban működjenek közre.⁷

Jelenleg leginkább az „általános szolgáltatást nyújtó” ügyvédi iroda modellje jellemzi a piacot, azaz a nagyobb irodák arra törekszenek, hogy különböző szintű szakértelmet igénylő feladatokra nyújtsanak megoldást és többféle szakterületen kínáljanak szolgáltatásokat. Ezen szolgáltatások közül azonban egyre több már most is, de legalábbis a közeljövőben helyettesíthető lesz mesterséges intelligencia szoftverekkel. Ezért valószínűnek az tűnik, hogy a jövő ügyvédi irodái sokkal inkább egy konkrét jogterület problémáira összpontosítanak majd, és olyan komplex problémák megoldásában igyekeznek segíteni, amelyek bőven meghaladják egy mesterséges intelligencia képességeit.⁸

Valószínűsíthető továbbá, hogy óradíjas számlázás megszűnik. Jelenleg az ügyvédek többnyire a munkára fordított idő mennyiségét figyelembe véve számolnak fel díjat, azaz a ráfordításért számláznak, nem pedig a teljesítményért. És egészen a közelmúltig úgy tűnt, hogy a legtöbb ügyfélnek megfelel ez a megközelítés. Richard Susskind szerint „*az óradíjas számlázás intézményesített, a hatékonyságot gátló tényező*”. Ugyanis azokat az ügyvédek jutalmazza, akiknek több időbe telik a feladatok elvégzése, mint a szervezettebb kollégáiknak, és azokat bünteti, akik gyorsan és hatékonyan dolgoznak. Gyakran előfordul, hogy az ügyvédi irodák által eltöltött órák száma nem áll arányban az elért értékkel. Egy fiatal ügyvéd, aki 50 órát fordít egy feladatra, néha sokkal kevesebbet tud nyújtani, mint egy tapasztalt szakember félórás munkával. Számos nagy kereskedelmi cégnél azonban még mindig az az uralkodó kultúra, hogy az ügyvédek minél több elszámolható órát dolgozzanak. E gyakorlat hátterét a korábban említett üzleti modell, a piramisszerű struktúra képezi. A jelképes piramis tetején az ügyvédi iroda tulajdonosa áll, alatta pedig a fiatalabb ügyvédek, akiknek munkája sokkal több bevételt hoz a cégnek, mint amennyit fizetnek nekik. Ebben a modellben minél szélesebb a piramis alapja, annál jövedelmezőbb a cég.⁹

Az utóbbi időben számos ügyvédi iroda igyekezett az ügyfelek alacsonyabb díjakra vonatkozó igényeinek eleget tenni olyan díjszabási módszereket javasolva, amelyek nem időalapúak (pl. fixköltséges számlázás). Megjelent az "értékalapú számlázás" is, amely az

⁷ SUSSKIND, RICHARD E.: *Tomorrow's Lawyers: An Introduction to Your Future*. Oxford University Press. Oxford, 2017. 18. p.

⁸ DAVIS, ANTHONY E.: *The Future of Law Firms (and Lawyers) in the Age of Artificial Intelligence*. Revista Direito GV. v. 16, n. 1., 2020. 7.p.

https://www.researchgate.net/publication/340322409_The_Future_of_Law_Firms_and_Lawyers_in_the_Age_of_Artificial_Intelligence

⁹ SUSSKIND 2017, 16. p.

elvégzett munka értékének, nem pedig a ráfordított időnek a kiszámlázását jelenti. Úgy tűnik azonban, hogy az alternatív díjmegállapodások legalább két okból nem eredményeznek jelentős megtakarításokat az ügyfelek számára. Először is, a legtöbb számítási módszer továbbra is az óradíj alapú elszámolásból ered, sok ügyvédi iroda abból az összegből indul ki, amelyet hagyományos, óradíjas elszámolás alapján számolt volna fel. A fix díjak ezért gyakran csak egy minimális eltérést jelentenek az óradíjas számlázáshoz képest. Másodsor, nagyon kevés iroda tesz javaslatot az alternatív díjszabásra azzal a szándékkal, hogy kevésbé nyereségessé váljon, tehát lényegében az alternatív díjszabási javaslat nem több, mint az eredeti, drága javaslat újracsomagolása.¹⁰

3. Új üzleti modell?

Az alábbiakban olyan szempontokat nevezek meg, amelyek nem kifejezetten csak a jövőre prognosztizált folyamatok, hanem már a jelenben is megfigyelhetőek. Az ezekre való fókuszálás lehet többek között a siker kulcsa.

Az ügyvédi piac telítettsége okán előfordulhat, hogy pusztán apróságok miatt lesz az egyik iroda sikeresebb, mint a másik. Az ügyfelek ma már ugyanis szolgáltatásként tekintenek az ügyvédi irodákra és nem úgy, mint tudást közvetítő helyekre. Éppen ezért fontos odafigyelni az ügyfélélményre, mely a szolgáltatás alapú szemléletnek fontos összetevője. Az ügyfél valódi elégedettségéhez ma már kevés az, ha egy ügyvéd a szükséges szerződést megírja, a jogi képviselést ellátja stb., mivel ugyanezt egy rivális iroda is meg tudja tenni, akár a szóban forgó iroda a közvetlen környezetében is. Olyan apróságnak tűnő szolgáltatások is számítanak tehát, amelyek az ügyfél és az ügyvéd kommunikációját könnyítik meg és gyorsítják fel. Befolyásolhatja az elégedettséget például az, hogy az adott ügyvédi irodának van-e online bejelentkező felülete vagy hogy értesíti-e az ügyfelet automatikus válaszüzenetben arról, hogy a megkeresése feldolgozás alatt van, kéri-e türelmét az érdemi válaszadásig.

Továbbá egyre divatosabbá vált az ügyvédi irodák közösségi médiafelületeken való jelenléte. Ma már nemcsak ismerősök ajánlása alapján, hanem internetes tájékozódás alapján is keresnek ügyvédet a potenciális ügyfelek, szívesen néznek utána az igénybeveendő szolgáltatásnak. Ha nem találnak semmit, az gyanús. Miért nincsen egy ügyvédnek/ügyvédi irodának internetes jelenléte? Gyanút kelthet a több negatív, egycsillagos vélemény is. Konkrét ismeretek hiányában pedig a megérzéseinkre támaszkodunk, melyek azt súgják, hogy a két ismeretlen opció közül a jobb értékelésűt, az erős közösségi médiás jelenlétűt válasszuk. Fontos tehát, hogy az adott ügyvédnek/irodának legyen honlapja, jelen legyen a *Google Térképen*, különböző közösségi oldalakon (pl. a jogi szakmai élet etalonjának számító *LinkedIn-en*). Fontos a tapasztalat és a benyomás, amelyet az iroda munkája alapján szerez az ügyfél az egyes projektek után. Ha ezek az élmények kellemetlenek, akkor ugyanis nagy a valószínűsége annak, hogy véleményének hangot ad az interneten.

A modern és technológiailag fejlett irodák az ügyfelek mellett a tehetséges munkaerő számára is vonzóak. Egyre nagyobb problémává kezd válni a frissen végzett ügyvédjelöltek bevonása, annak ellenére, hogy a pályakezdő jogászok létszáma nem tekinthető alacsonynak. Problémát jelent a fluktuáció is: ha a pályakezdők jobb állásajánlatot kapnak, akkor könnyen munkahelyet váltanak. A jobb ajánlat nem feltétlenül és nem kizárólag a jobb fizetést jelenti, jelenthet jobb kilátásokat, jobb fejlődési lehetőséget, szakmai mentorálást, munkahelyi stabilitást vagy éppen azt, hogy egy munkahely mennyire használja ki a technológia által kínált lehetőségeket.¹¹

¹⁰ SUSSKIND 2017, 19. p.

¹¹ FÜLÖP ANNA: *Milyen lesz a „jövő” ügyvédi irodája?* Jogászvilág, 2020.07.10. <https://jogaszvilag.hu/a-jovo-jogasza/milyen-lesz-a-jovo-ugyvedi-irodaja/>

4. A mesterséges intelligencia szerepe

A mesterséges intelligencia használatával működő szoftverek azután kerültek be a köztudatba, hogy 2000 és 2017 között a szervertárhelyek ára radikálisan csökkent. Egy *gigabyte* tárhely ára 12,4 amerikai dollárról 0,004 amerikai dollárra esett.¹² Ezzel összefüggő, meghatározó szempont, hogy általában véve is hatalmasra nőtt a feldolgozható adatok mennyisége, ez pedig alapvetően határozza meg a mesterséges intelligencia hatékony működésének módjait, mivel a mesterséges intelligenciarendszerek nagy adatmintákkal dolgoznak. Továbbá széleskörű digitalizáció jellemzi ma már a jog világát is, hiszen a nyomtatott jogszabálytárakat fokozatosan váltják fel az online változatok, megjelentek az online kapcsolattartás lehetőségei a bírósági eljárásokban is stb.

A mesterséges intelligencia számos olyan feladatot el tud látni, amellyel jelentősen megkönnyítheti egy ügyvéd munkáját. A következőkben tekintsük át, melyek azok a konkrét feladatok, amelyek megoldásában hasznos eszközöknek bizonyulhatnak a mesterséges intelligencia alapján működő szoftverek.

A *releváns jogi dokumentumok felkutatása* volt a mesterséges intelligencia jogi területhez kapcsolódó első alkalmazása. E működés lényege, hogy egy szoftver hatalmas mennyiségű dokumentumot vizsgál át és a keresési kritériumok szempontjából releváns találatokat ad. A keresés így az emberi munkaerő költségének töredékéért, a szükséges idő töredéke alatt és általában sokkal pontosabban végezhető el, mint amikor ugyanezt a felmérést ügyvédek vagy ügyvédi asszisztensek csoportjai végzik.

A *szakértői automatizálás* lehetővé teszi az ügyfelek számára, hogy bizonyos jogi területekre specializálódott szoftverek segítségével olyan információkat szerezhessenek, amelyekhez korábban ügyvéd segítségét kellett volna igénybe venniük. Segíthet a szoftver például magánszemélyek végrendeletének elkészítésében, vagy nagyvállalatok vezetőinek abban, hogy munkajoggal kapcsolatos „gyakori kérdéseikre” választ kapjanak (például egy gyárigazgató megkérdezheti a szoftvertől, hogy egy várandós alkalmazottnak milyen többletjogai vannak a szabadság igénylésével kapcsolatban). Mindezt anélkül teheti meg, hogy a vállalat jogi osztályán dolgozó munkatárssal vagy külső jogtanácsossal beszélnie kellene.¹³ A szakértői automatizálásra jó példa a *DoNotPay* nevű program,¹⁴ melyet 2019-ben a *Stanfordi Egyetem* egy hallgatója fejlesztett ki. E chatbot a parkolójegyekkel kapcsolatos ügyek fellebbezésében nyújt segítséget az Egyesült Királyságban. Megjelenése óta számos funkcióval bővült, például képes gépkocsi regisztráció megújítására és rendőrségi bejelentés benyújtására. A kibővült funkciók többsége közigazgatási ügyintézésel kapcsolatos, de tartalmaz jogi segítségnyújtást kínáló és technológiai szolgáltatások beállításában segítő lehetőségeket is.¹⁵ A szakértői automatizálás az a terület, ahol a szoftverek leginkább javítják az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, azaz segítik azokat, akiknek nincsen elegendő anyagi erőforrása egy ügyvéd megbízási díjának kifizetésére.

A *dokumentumkezelés* kevesebb jogi szakértelmet igényel ugyan, de a munka hatékonyságát növelheti, hiszen az ügyvédek válláról sok terhet vehetnek le a mesterséges intelligencia szoftverek azzal, ha az adminisztratív teendőket elvégzik. Egyes vállalatoknak gyakran több ezer vagy több tízezer hasonló dokumentuma van (például szerződések),

¹² DAVIS 2020, 3. p.

¹³ DAVIS 2020, 4. p.

¹⁴ NAGY BARNA KRISZTINA: Robotok: a jogász jövőjének alakulása, avagy Robotok: mint a jövő jogászái? In: *Opuscula Civilia* 2018. 10. p. [https://antk.uni-nke-hu/Opuscula_Civilia_2018_Nagy_Barna_Krisztina.pdf](https://antk.uni-nke.hu/document/akk-uni-nke-hu/Opuscula_Civilia_2018_Nagy_Barna_Krisztina.pdf)

¹⁵ Ld. például a válási megállapodással vagy a levélszemetek letiltásával kapcsolatos programot: <https://donotpay.com/learn/divorce-settlement-agreement/>, <https://donotpay.com/learn/spam-collector/>

amelyeket az egységesség és a végrehajthatóság érdekében hatékonyan kell kezelni, ebben pedig kitűnő segítséget jelenthetnek a szoftverek.¹⁶ Példaként felhozható egy amerikai bank, a *JPMorgan Chase* mesterséges intelligencia szoftveralkalmazása. Jogi kiadásait a bank a *Contract Intelligence* (COIN) nevű szoftvert használatával csökkenti, ennek segítségével vizsgálja felül a kereskedelmi hitelszerződéseit. A szoftver másodpercek alatt ellenőrzi a dokumentumokat, és olyan munkát végez, amely korábban évente 360 000 munkaórát igényelt az ügyvédektől és a hitelügyintézőktől. A bank szerint a szoftver segített csökkenteni a hitelkiszolgálási hibákat is, amelyek gyakran emberi tévedésekből adódtak – az évi 12 000 új szerződés értelmezése során. A bank a jövőben más típusú, összetett jogi bejelentések, például hitel-nemteljesítési csereügyletek és letéti megállapodások adminisztrálásához is használni kívánja a szoftvert, sőt, reményei szerint, a feladatkör a szabályozások értelmezésére és a vállalati kommunikáció elemzésére is kiterjeszthető lesz majd.¹⁷ A mesterséges intelligencia jogi felhasználhatóságának eredményeit az *Artificial Lawyer* híroldal foglalja össze. Itt szinte naponta lehet olyan új szoftvercsomagokról olvasni, amelyek célja, hogy a vállalatokat a fentebb említettekhez hasonló eredmények elérésében segítsék.¹⁸

Hatékony segítséget tud nyújtani a mesterséges intelligencia a *szerveződések és peres dokumentumok elemzésében és generálásában* is. Egy ügyvéd a munkája során számos egyszerű és repetitív dokumentumot, szerződést hoz létre. Ezek a szövegek gyakran igen hasonló sémára épülnek, így egy idő után egy-egy sablon jól bejáratottá válik. Az ilyen sablonok kitöltésében a mesterséges intelligencia úgy tud segíteni, hogy felismeri a sablon és a konkrét ügy közötti összefüggéseket és az összefüggések felhasználásával kitölti a peres dokumentumokat. Segíthet továbbá abban, hogy hatalmas precedens adatbázisokra hivatkozva következetes, megfelelő és naprakész dokumentumokat készít az ügyvédeknek.

A *prediktív elemzés* az eddig említett eszközök közül a legfejlettebb eszköz. Működésének lényege, hogy egy tárgykörrel kapcsolatban képes korábbi döntések elemzésére. A konkrét, megoldandó kérdéseket és tényezőket figyelembe véve ad előrejelzést az ügy valószínű kimeneteléről. Figyelembe veszi az ügy tárgyalására kijelölt bíró korábbi döntéseit is. Felülvizsgál egy adott jogi kutatást vagy bírósághoz benyújtott beadványt, és azonosítja az azokból hiányzó legfontosabb releváns precedenseket és hatóságokat.¹⁹ Megjegyzendő, hogy a prediktív elemzés korábbi bírói döntések felhasználására épülő változatát Franciaországban betiltották.²⁰

5. A mesterséges intelligencia használatának kockázatai

A mesterséges intelligencia használata – amellett, hogy kétségtelenül gyors és hatékony – számos kockázattal is jár. Elsőként az átláthatóság hiányát említhetjük. Az MI rendszerek funkcionálisan hasonlóak a hagyományos szoftverekhez: a felhasználó az adatokat betáplálja, a rendszer pedig következtetéseket, feldolgozott adatokat ad ki. A nyers adatok és az

¹⁶ DAVIS 2020, 4. p.

¹⁷ CASSENS WEISS, DEBRA: *JPMorgan Chase uses tech to save 360,000 hours of annual work by lawyers and loan officers*. ABA Journal, 2017. 03.02. https://www.abajournal.com/news/article/jpmorgan_chase_uses_tech_to_save_360000_hours_of_annual_work_by_lawyers_and

¹⁸ Ld. a híroldal honlapját: <https://www.artificiallawyer.com/>

¹⁹ CHOO, KELLY - ESPEJO, DEAUNDRE - JAYASINGHE, DURANKA: *Predictive Judicial Analytics: Implications for Rule of Law and the Legal Profession*. Sydney University Law Society, 2020.09.25. <https://www.suls.org.au/citations-blog/2020/9/25/predictive-judicial-analytics-implications-for-rule-of-law-and-the-legal-profession>

²⁰ TASHEA JASON: *France bans publishing of judicial analytics and prompts criminal penalty*. ABA Journal, 2019.06.07. <https://www.abajournal.com/news/article/france-bans-and-creates-criminal-penalty-for-judicial-analytics>

eredmények között azonban egy "fekete doboz" van, amely gyakran még a szakértők számára is hozzáférhetetlen, és még inkább az, az igazságszolgáltatási szakaszban részt vevő ügyvédek számára, akik feltehetően kevésbé vagy egyáltalán nem ismerik a mesterséges intelligencia működését. Egy ügyvéd pedig nehezen tud olyan megállapítások, döntések mellett vagy ellen érvelni, amelyeknek nem érti a lényegét vagy a működését.²¹

Felmerül annak a veszélye is, hogy a mesterséges intelligenciát – mechanikus, repetitív alkalmazása és a gyors, látszólag egyszerűen előállított eredményei miatt – túlzóan is megbízhatónak és objektívnek tekintik. Ezt a jelenséget nevezi a szakirodalom „automatizálási elfogultságnak”, melynek lényege, hogy az emberek hajlamosak túlzottan megbízni a gépi eredményekben, főként azért, mert azt feltételezik, hogy a szoftverek objektívek és mentesek az emberi elfogultságtól és mivel matematikai műveleteken alapulnak, szükségszerűen semlegesek.²²

Az mesterséges intelligencia rendszerekről való tanácskozások során szükségszerűen felmerülnek a felelősségi kérdések is. Mivel maguk az informatikusok sem tudják gyakran meghatározni, hogy egy gépi tanulási rendszer hogyan, vagy miért hozott meg egy adott döntést, ezért nehéz értelmezni az elszámoltathatóságot és a kontrollálhatóságot is. A rendszer öntanuló, egy idő után a készítője „elengedi a kezét”, azaz a rendszer elkezdi magát fejleszteni. Ebből azután következik a kérdés, adott esetben, ha bármiféle hiba adódik, ki tehető felelőssé. A mesterséges intelligencia szoftvereket fejlesztő vállalatok válasza erre az, hogy a gépi tanuló rendszerek autonóm és öntanuló jellege és kiszámíthatatlan fejlődése miatt egyetlen programozó sem tehető felelőssé.

A felelősségi kérdésekhez szorosan kapcsolódó probléma a kontrollálhatóság hiánya. Ha egy öntanuló algoritmust "szabadon engednek", az gyorsan ellenőrizhetetlenné válhat, mivel már nem a programozó finomhangolja: a rendszer önmagát fejleszti. Ezért utólag lehetetlen megfejteni, hogy hol és mi okozta a hibát.²³

Összegzés

Összegzésképpen elmondható, hogy a jogász szakma számos kihívás előtt áll. A jogi szolgáltatások nyújtásának jövőbeni módját érintő változások már az elmúlt évtizedben is láthatóak voltak, de ezeket a Covid-19 világjárvány felgyorsította. A kihívások egyik része a technológiai változások következtében vált esedékessé, másik része pedig egyéb gazdasági, társadalmi változásokra, az ügyfelek szemléletváltásának módosulásaira vezethető vissza. Valószínűsíthető, hogy az ügyvédi irodák hagyományos struktúrája nem alkalmas arra, hogy ezeknek a változásoknak megfeleljen. Ezért a cégeknek nemcsak a hozzáadott érték bizonyításán alapuló új számlázási, de új irányítási és munkaerő-felvételi modelleket is kell keresniük. A jövő gyakorló ügyvédjeinek feladata lesz a növekvő technológiai lehetőségek kiaknázása és implementálása a mindennapi munkában, az ügyvédjelölteknek pedig szembesülniük kell azzal, hogy egy-egy jó állás elnyerése érdekében digitális készségeket kell elsajátítaniuk. Ezek a tulajdonságok és készségek legalább olyan értékesek lesznek, mint a tanulmányi eredmények. Az is valószínűsíthető, hogy a gazdasági válság és infláció okozta nehéz helyzetben lévő ügyfelek a költségek csökkentése érdekében a mesterséges intelligencia szolgáltatásokhoz fordulnak azért, hogy hatékonyabban, gyorsabban és olcsóbban érjenek el eredményeket, azaz kedvezőbben annál, mint ahogyan azt az ügyvédi irodák ezt biztosítani

²¹ BAMPASIKA, EFTYCHIA: Artificial Intelligence as Evidence in Criminal Trial. In: *CEUR Workshop Proceedings*, 2021. 3. p. https://pure.mpg.de/rest/items/item_3325158_3/component/file_3325159/content

²² QUEZADA-TAVÁREZ, KATHERINE – VOGIATZOGLU PLIXAVRA – ROYER, SOFIE: Legal challenges in bringing AI evidence to the criminal courtroom. *New Journal of European Criminal Law*, 12(4), 2021. 547. p. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/20322844211057019>

²³ BAMPASIKA 2021, 3. p.

tudnák. Az ügyvédi irodáknak emiatt nemcsak egymással kell versenyezniük, de fel kell venniük a versenyt a mesterséges intelligencia szolgáltatásokkal is. Méghozzá úgy, hogy felismerik, melyek azok a komplex feladatok, amelyek megoldásában a mesterséges intelligencia teljesíteni tud, és melyek azok, amelyekben gyengén vagy egyáltalán nem, és a kihívások megoldásában ügyfeleiknek e felismerések függvényében nyújtanak hathatós segítséget.

Irodalomjegyzék

- BAMPASIKA, EFTYCHIA: Artificial Intelligence as Evidence in Criminal Trial. In: *CEUR Workshop Proceedings*, 2021. pp. 133-138.
https://pure.mpg.de/rest/items/item_3325158_3/component/file_3325159/content
- CASSENS WEISS, DEBRA: *JPMorgan Chase uses tech to save 360,000 hours of annual work by lawyers and loan officers*. ABA Journal, 2017. 03.02.
https://www.abajournal.com/news/article/jpmorgan_chase_uses_tech_to_save_360000_hours_of_annual_work_by_lawyers_and_loan_officers
- CHOO, KELLY - ESPEJO, DEAUNDRE - JAYASINGHE, DURANKA: *Predictive Judicial Analytics: Implications for Rule of Law and the Legal Profession*. Sydney University Law Society, 2020.09.25. <https://www.suls.org.au/citations-blog/2020/9/25/predictive-judicial-analytics-implications-for-rule-of-law-and-the-legal-profession>
- DAVIS, ANTHONY E.: *The Future of Law Firms (and Lawyers) in the Age of Artificial Intelligence*. Revista Direito GV. v. 16, n. 1., 2020.
https://www.researchgate.net/publication/340322409_The_Future_of_Law_Firms_and_Lawyers_in_the_Age_of_Artificial_Intelligence
- FÜLÖP ANNA: *Milyen lesz a „jövő” ügyvédi irodája?* Jogászvilág, 2020.07.10.
<https://jogaszvilag.hu/a-jovo-jogasza/milyen-lesz-a-jovo-ugyved-i-irodaja/>
- NAGY BARNA KRISZTINA: Robotok: a jogász jövőjének alakulása, avagy Robotok: mint a jövő jogásza? In: *Opuscula Civilia 2018*. 10. p. https://antk.uni-nke.hu/document/akk-uni-nke-hu/Opuscula_Civilia_2018_Nagy_Barna_Krisztina.pdf
- QUEZADA-TAVÁREZ, KATHERINE – VOGIATZOGLOU PLIXAVRA – ROYER, SOFIE: Legal challenges in bringing AI evidence to the criminal courtroom. *New Journal of European Criminal Law*, 12(4), 2021. pp. 531–551.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/203228442111057019>
- SUSSKIND, RICHARD E.: *Tomorrow's Lawyers: An Introduction to Your Future*. Oxford University Press. Oxford, 2017.
- TASHEA JASON: *France bans publishing of judicial analytics and prompts criminal penalty*. ABA Journal, 2019.06.07. <https://www.abajournal.com/news/article/france-bans-and-creates-criminal-penalty-for-judicial-analytics>
- Wolters Kluwer Future Ready Lawyer Survey 2022*. Wolters Kluwer. Alphen aan den Rijn, 2022. <https://www.wolterskluwer.com/hu-hu/know/future-ready-lawyer-2022>
- Wolters Kluwer Future Ready Lawyer Survey: Performance Drivers 2020*. Wolters Kluwer. Alphen aan den Rijn, 2020. <https://know.wolterskluwerlr.com/2020-Future-Ready-Lawyer>
- Az internetes források utolsó ellenőrzésének és látogatásának időpontja: 2022.11.14.